ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administrajca: Aleje Marcinkowskiego nr. 7, dom ogrodowy. - - - - - - telefon nr. 25-95. - - - - - - Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 października 1926

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NUMER 20. Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 5.**

Nasze ustawy ubezpieczeniowe i nowe koszta socjalne.

Jakkolwiek narazie Minist. Pracy i Op. Sp. nie wprowadza, w całem słowa znaczeniu, nowych ubezpieczeń (przyjnajmniej w pojęciu naszej dzielnicy), to jednakże ubezpieczenia te są nowe dla większości Rzplitej, w naszej zaś dzielnicy budzić muszą o tyle tylko obawę, że wskutek swej niezbyt szczęśliwej konstrukcji spowodują niewątpliwe podrożenie obecnych kosztów tychże ubezpieczeń.

Obecnie więc Minist. Pracy i Op. Sp. zajęte jest przygotowaniem w celu wprowadzenia w życie dwóch ustaw: I. O ubezpieczeniu od wypadków i chorób zawodowych, II. o ubezpieczeniu urzędników prywatnych.

Ponieważ z projektem ustawy pierwszej zdołaliśmy się dokładnie zapoznać, przeto postaramy się ją poniżej scharakteryzować. Projekt ustawy obejmuje nie tylko ubezpieczenie od wypadków, ale również i od chorób zawodowych, następnie przymus ubezpieczenia rozciąga się na wszelkie kategorje pracowników, zajętych w przedsiębiorstwach będących w stosunku roboczym lub służbowym, a więc nie tylko na robotników, ale także urzędników biurowych, personel pomocniczy, służące i t. p. Wszyscy więc pracownicy za wyjątkiem chałupników i urzędników państwowych i samorządowych mają podlegać ubezpieczeniu na podstawie wymienionego powyżej projektu ustawy.

Projekt ten obejmuje właściwie nie tylko ubezpieczenie na wypadek katastrofy wynikłej w przedsiębiorstwie, ale także wszelkie możliwe wypadki, jakie zdarzyć się mogą pracownikowi w drodze do względnie z pracy.

Jak widzimy ubezpieczenie wypadkowe na podstawie projektu, które dokonane ma być na wyłączny koszt przedsiębiorcy, robi odpowiedzialnym przedsiębiorcę, za wypadki wynikłe ani z winy kategorji przedsiębiorstwa, jakie tenże prowadzi, ani też winy maszyn i t. p. rzeczy, ale zaistniałych także na skutek „Siły Wyższej", lekkomyślności pracownika i t. p. Całe więc w projekcie pomyślane ubezpieczenie mija się zasadniczo z intencją ubezpieczenia wypadkowego, któremu powinno rozchodzić się jedynie o to, ażeby ubezpieczyć tylko tych pracowników pracujących przy takich warsztatach pracy, przy których ryzyko wypadku, a w następstwie idącego kalectwa lub śmierci jest uzasadnione, stwierdzone i to stosunkowo w dużym stopniu. W ten sam sposób uzasadnione jest w takich wypadkach rozłożenie ciężarów ubezpieczonych wyłącznie na pracodawców, dla których to pracownik pracuje z pewną świadomością ewent. narażenia swego życia i zdrowia na szwank. Inaczej jednakże się sprawa przedstawia, jeżeli się weźmie pod uwagę tak szerokie ubezpieczenie (wszelkich pracowników), jak to projektuje Minist. Pracy i Op. Sp. i to w tak szerokim zakresie, wówczas to ubezpieczenie zaczyna nosić inny charakter, nie tylko ubezpieczenia od wypadków w zawodzie, ale wogóle od wypadków, odnośnie to, do którego pracodawcy muszą się zastrzec, albowiem nie mają ani podstaw uzasadnionych do ponoszenia całkowitych opłat takiego ubezpieczenia. Nie wchodząc więc w szczegóły, które nie stanowią zasadniczej, ani istotnej podstawy ubezpieczenia, pragniemy również zwrócić uwagę na dążenia projektu ustawy w kierunku zwiększenia rent i przenoszenia wszelkiej pomocy na zakłady ubezpieczeniowe od wypadków, bez wykorzystania ustawowej pomocy Kasy Chorych i jej zapomóg. Widać więc z tego jasno, że projekt nie zmierza do obniżenia opłat, ale przeciwnie, że musi liczyć na ich podwyższenie.

Najciekawszą jednak jest w projekcie sprawa udziału pracobiorców we władzach zakładu ubezpieczeniowego. Projekt przewiduje następujący stosunek: ⅓ pracodawców, ⅔ pracobiorców, dotychczas nie spotykaliśmy się z tem, ażeby w ubezpieczeniu wypadkowem, gdzie płaci wyłącznie koszta pracodaewca, wchodziła w rachubę reprezentacja pracobiorców.

Nie wchodząc w to, czy było to słusznem postanowieniem czy nie, zastrzec się musimy przed tem z tej przyczyny, że byłoby to rzeczą wysoce niesłuszną, gdyby funduszem pracodawców rozporządzała się według swej woli większość pracobiorców.

Nie wchodzimy w to również, czy czynnikom pracobiorców można wogóle bez szkody dla instytucji w obecnym czasie powierzyć administrację funduszów, stwierdzamy jednakże, że tam, gdzie ona w tych rękach spoczywa, przedstawia się w obecnych czasach fatalnie.

Scharakteryzowawszy więc zgrubsza projekt ustawy, jesteśmy przekonani, że znajdzie on dostateczne zrozumienie obaw, jakie odnośnie niego żywimy, oraz zaznaczamy, że do projektu następnej ustawy o ubezpieczeniu urzędników umysłowych powrócimy inną razą.

Treść Memorjału

w sprawie sytuacji przemysłu w Wielkopolsce i Pomorzu „wręczony przez Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu 12 sierpnia 1926 r. p. prof. Kemmerowi, ekspertowi amerykańskiemu, zaproszonemu przez Rząd Polski dla zbadania stosunków gospodarczych i finansowych w Polsce".

(Dokończenie.)

IV. Środki zaradcze.

Zmiana na lepsze i uzdrowienie życia gospodarczego zwłaszcza w przemyśle Ziem Zachodnich wymagają reformy w następujących kierunkach:

a) **zmiany ustawodawstwa podatkowego,** które obecnie zanadto obciąża sfery produkcyjne;

b) **zmiany ustawodawstwa socjalnego,** które obciąża pracodawcę nietylko w dziedzinie świadczeń socjalnych, lecz również w dziedzinie ochrony pracy. Zaznaczyć należy na tem miejscu, że pożądane jest uregulowanie przepisów o 8-miogodzinnym dniu pracy na sposób francuski w ten sposób, aby wprawdzie przeciętnie w roku nie pracowano więcej niż 8 godzin, lecz aby istniała możność kompensowania dłuższych przerw pracy podczas martwych sezonów. Efekt osiągnięty na tej drodze umożliwiłby nam dorównanie naszym sąsiadom z zachodu, u których pracuje się przeciętnie 3060 godzin rocznie, podczas gdy u nas obecnie najwyżej 2300 godzin.

Uwaga: Projekty dotyczące zmian pod a i b zostały Rządowi już przedłożone.

c) **Ulepszenia warunków kredytowych w obrocie handlowym z zagranicą, ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb i produkcji polskiego przemysłu** za pomocą utworzenia na ziemiach polskich organizacyj bankowych, opartych na kapitale krajowym i zagranicznym, dających importerom surowcy zagranicznych pełną gwarancję. Organizacje tego rodzaju miałyby ponadto za zadanie kredytowanie i ubezpieczanie polskiego eksportu. W ten sposób wykluczyłoby się niepożądane pośrednictwa, jak n. p. w handlu z Ameryką, który idzie za pośrednictwem Hamburga i Bremeny, jako też Antwerpji, Londynu, Amsterdamu i Kopenhagi. W związku z tem stoi potrzeba z jednej strony rozbudowy portów w Gdyni i Gdańsku oraz wykorzystanie naturalnego połączenia Poznania z Bałtykiem via Warta—Odra do Szczecina. W takich warunkach n. p. ekspansja gospodarcza Stanów Zjednoczonych znalazłaby w Polsce nietylko bezpośredni rynek zbytu, lecz również bazę operacyjną na Wschód i Bałkany.

d) Jako najważniejszy środek, mogący się przyczynić do uzdrowienia całego życia gospodarczego

w Polsce, a szczególnie na terenie Z. Z. P., należy uważać długoterminowy kredyt za pomocą zagranicznych kapitałów przy stwarzaniu prywatnego Banku hipotecznego. Zabezpieczenie takiej lokaty może nastąpić za pomocą obciążeń hipotecznych ze względu na minimalne tylko obdłużenie ruchomości prywatnych.

Wysokość takiego kredytu na potrzeby przemysłu Wielkopolski i Pomorza ocenia się na ca. 20 miljonów dolarów. Nadmienić wypada, że kredyt w tej wysokości jest potrzebny zarówno na konieczne inwestycje, jak również na stworzenie kapitałów obrotowych.

Dla uzupełnienia poglądu na sytuację w Wielkopolsce i na Pomorzu, dołączoną została do powyższego memorjału broszura w języku angielskim, ilustarująca stan posiadania przemysłowego województwa poznańskiego i pomorskiego.

Okólnik Związku Fabrykantów.

SPRAWY CELNE.

Z Hiszpanji. Dla ochrony przemysłu metalurgicznego wprowadzone zostały następujące zwyżki stawek przyczem pozycje taryfy celnej, obejmujące obręcze żelazne i stalowe, rozszerzone zostały na:

Poz. taryfy celnej hiszp.		Wysokość stawki celnej I. tar. w pes. od 100 kg	II. tar.
272	Obręcze kute na gorąco		
	grub. od 3 mm włącznie	75	30
	„ mniej niż 1 mm	90	36
273	Obręcze kute na zimno		
	grub. od 1 do 3 mm	86	33
	„ od 05 do 1 mm włącznie	110	43
	„ od 03 do 05 mm	120	48
	„ mniej niż 03 mm	130	55
457	Aluminjum w sztabach i rurach oraz rezerwoary alum. wagi ponad 50 kg	60	20
457	Aluminjum w płatkach grub. do $^1/_2$ mm . .	580	290
	Aluminjum grub. mniej niż $^1/_2$ mm	880	440
460	Aluminjum w proszku od 1 kg	7.50	3
	Aluminjum i amalgamy w przedmiot od 1 kg .	24	8
463	Wyroby z aluminjum i z amalgamatów niewyrażone w innych pozycjach od 1 kg .	21	7

Rumunja: Stawki celne na wytwory hutnicze.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 września r. b. stawki celne na wytwory hutnicze zostały ustalone, jak następuje: (lei złotych za 100 kg) na żelazo walcowane — 9, na żelazo w prętach — 8.33, na szyny kolejowe i tramwajowe — 11, na blachę — 13.33 do 20.00, na obręcze — 35, na parowozy o wadze poniżej 30 ton — 80, powyżej 30 ton — 50.

SPRAWY SOCJALNE.

Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia robotników i pracowników umysłowych. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zawiadomiło nas reskryptem z dnia 19 sierpnia b. r. Nr. 3527/0, że zakłady pracy przy ściąganiu składek na rzecz funduszu bezrobocia winny traktować tak robotników, jak też i pracowników umysłowych **łącznie,** t. zn. w ten sposób, że zakłady pracy obowiązane są zabezpieczyć zatrudnionych w nich pracowników, o ile liczba tych pracowników, a więc bądź robotników, bądź pracowników umysłowych, bądź jednych i drugich, **łącznie przewyższa 5 osób,** i to bez względu na wiek zatrudnionych, przyczem zabezpieczyć należy tylko tych, którzy ukończyli 18 lat.

SPRAWY PODATKOWE.

Zniżenie podatku obrotowego. Dochodzą nas wiadomości, że Rząd ma zniżyć podatek obrotowy do 1 proc. Wyższy podatek ma się odnosić tylko do przedmiotów luksusowych. Zaznaczamy, że w tej sprawie imieniem Porozumienia Gospodarczego Zachodniej i Południowej Polski wnieśliśmy memorjał o nowelizacji całej ustawy o podatku obrotowym i zniżenia go do 1 proc.

Kalendarz podatkowy na październik r. b. W miesiącu październiku r. b. przypadają do zapłaty następujące podatki bezpośrednie:

1. od 15 października do 15 listopada wpłata II raty podatków gruntowych za rok bieżący;

2. do 15 października — wpłata podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w poprzednim miesiącu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przemysłowe I do V kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

3. do 20 października — wpłata połowy zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu za III kwartał r. b.;

4. w ciągu 7 dni, licząc od dnia po dokonaniu potrącenia podatku — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń na pracę najemną;

5. do 31 października — wpłata przez płatników I i II grupy kontyngentowej (rolnictwo, drobny handel, wierzytelności pieniężne itd.) całkowicie wymierzonego im (łącznie z dotychczasowemi ratami) podatku majątkowego bez zwyżki kontyngentowej, oraz przez płatników II grupy (większy przemysł i handel) połowy podatku majątkowego wraz ze zwyżką kontyngentową.

Wyjątek stanowią płatnicy, których majątek oszacowano nie wyżej 10.000 zł i którzy w myśl dotychczasowych zarządzeń obowiązani są w terminie do końca października r. b. uiścić we wszystkich grupach uzupełnienie do połowy wymierzonego im podatku.

Nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w miesiącu październiku r. b., tudzież kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty z terminem płatności w tymże miesiącu.

SPRAWY INFORMACYJNE.

Targi i Wystawy. W czasie od 8 do 13 listopada b. r. odbędzie się w Chicago Ill. Wielka Wystawa Akcesorjów i Sprzętu Pojazdów Mechanicznych, która jest zorganizowana w związku z ósmym dorocznym zjazdem „Automotive Equipment Association". — Wystawa ta ma na celu przedstawienie najnowszych zdobyczy techniki i ostatnich udoskonaleń w powyższych dziedzinach oraz bezpośrednie zapoznanie się wytwórców z odbiorcami. Przez cały czas trwania wystawy przewidziane są specjalne atrakcje, bankiety itp.

Po wszelkie szczegółowe informacje zwracać się należy p. a.: Mr. Wm. Webster, Commissioner Automotive Equipment Association, 18th Floor, City Hall Square Building, Chicago, Illinois, U. S. A.

Przedłużenie Japońskich linij okrętowych z Hamburga do Gdańska. Jak się dowiadujemy, japońskie linje okrętowe noszą się z zamiarem przedłużenia dotychczasowej linji okrętowej z Hamburga do Gdańska.

Za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie Delegat Rządu Polskiego w Charbinie donosi, że **Bank Rosyjsko-Azjatycki** zawiesił wypłaty.

W sprawie ustawy o Izbach Handlowych i Przemysłowych. Ministerstwo Przemysłu i Handlu (Departament Przemysłowy, Wydział polityki przemysłowej) pracuje nad projektem ustawy o wprowadzeniu instytucji Izb Handlowych i Przemysłowych w całem Państwie. Jakkolwiek sfery gospodarcze skoncentrowane w „Lewiatanie" z Kongresówki wystąpiły przeciw utworzeniu Izb Handlowych i Przemysłowych w b. zaborze rosyjskim, to obecnie ze względu na stanowcze stanowisko Rządu sfery te zgadzają się na utworzenie Izb. „Lewiatan" zaproponował Ministrowi Przemysłu i Handlu takie rozwiązanie, by do Izb na terenie b. zaboru rosyjskiego wchodzili tylko członkowie wybrani przez dobrowol-

ne zrzeszenia gospodarcze, a nadto pewna mniejsza ilość członków mianowanych przez Rząd. W byłych zaborach austrjackim i pruskim pozostałyby narazie w mocy dotychczasowe ordynacje wyborcze. Nadto „Lewiatan" wypowiedział się przeciw podziałowi Izb na Sekcje. Jego zdaniem, należałoby to pozostawić statutom. Zależność Izb od Ministra Przemysłu i Handlu miałaby być jaknajbardziej ograniczona. Izby miałyby dostać prawo swobodnego wydatkowania w ramach dodatku do podatku do pewnej wysokości tegoż. Izbom należałoby przyznać prawo używania poszczególnych resortów rządowych na przysyłanie delegatów fachowych na posiedzenia Izb. Zdaniem „Lewiatana" terytorjalny zakres Izby nie powinien być mniejszy od obszaru województwa. Takie Izby jak w Toruniu, Bydgoszczy i Brodach miałyby przestać istnieć. Zaznaczamy, że Ministerstwo Przemysłu i Handlu nie jest jeszcze zdecydowane co do struktury Izb, a przedewszystkiem co do zasad ordynacji wyborczej.

Komisja dla badania kosztów produkcji. Jak wiadomo, Rząd nosi się z zamiarem zwołania socjalnej Komisji dla badania kosztów produkcji w przemyśle. Pan Minister Przemysłu i Handlu uważa, że najodpowiedniejszym na kierownika byłby Dr. Stanisław Unger, Dyrektor Związku Rafinerów Nafty w Warszawie.

SPRAWY KREDYTOWE.

a) **Kredyty dyskontowe w Banku Polskim.** Bank Polski liczy się z tem, że w najbliższych dwuch miesiącach procent wyzyskania przyznanych kredytów dyskontowych bardzo znacznie wzrośnie. Z drugiej strony należy przypuszczać, że obecne szybkie tempo wzrostu zapasu kruszcu i dewiz w Banku Polskim **osłabnie w niedługim czasie.** Na podstawie tego winny firmy, które zamierzają ubiegać się bądź o przyznanie, bądź o podwyższenie kredytu dyskontowego, **spieszyć się już zawczasu** z wnoszeniem podań do Banku Polskiego. Narazie bowiem Bank Polski chętnie rozpatruje takie wnioski. Niema jednakowoż pewności, czy stan ten długo potrwa.

b) **Kredyty na sfinansowanie zbiorów, także kredyty dyskontowe młynarskie w Banku Polskim.** Przyznany przez Bank Polski, dzięki także naszym zabiegom, kredyt dla młynarstwa zostanie w najbliższych dniach zrealizowany. Bank Polski na posiedzeniu dyrekcyjnem uchwalił dnia 8 września ostateczne warunki żyrowania weksli młynarskich. Co do wysokości prowizji za gwarancję Banku Gospodarstwa Krajowego, bank ten ustalił wysokość definitywnie na 3 proc. Zabiegamy o to, by Bank Polski obniżył wogóle stopę dyskontową do 9 proc. Z kredytów przewidzianych na finansowanie zbiorów w wysokości złotych 20 miljonów, Bank Polski wydał dotąd 15—16 miljonów. Na skutek braku podaży zboża na rynku wewnętrznym i wzrostu cen światowych oraz krajowych, Rząd porozumiał się z Bankiem Polskim co do wstrzymania dalszych kredytów na eksport zboża ze względu na wewnętrzną sytuację aprowizacyjną, oraz ze względu na ceny. Uzyskaliśmy u Rządu i w Banku Polskim zapewnienie, że jeżeli zostanie uprawdopodobnione, iż obecne kredyty młynarskie przyczynią się do zwiększenia podaży mąki i będą miały dodatni wpływ na ceny, to **w niedługim czasie da się przeprowadzić podwyższenie kredytów młynarskich** (zapewne o 50 proc.). Na ten fakt zwracamy uwagę przedsiębiorstwom młynarskim.

c) **Bank dolarowy.** Jak wiadomo, z inicjatywy Banku Polskiego miał powstać bank dolarowy, którego zadaniem byłoby poparcie kredytami naszego eksportu. Dowiadujemy się, że przeciwko koncepcji powstania banku dolarowego powstają coraz silniejsze wątpliwości. Obecnie zwycięża pogląd, że funkcje takiego banku powinien spełniać Bank Gospodarstwa Krajowego.

POZNAŃSKA FABRYKA GETRÓW

Wysyłka hurtowa getrów (kamaszy filcowych) na całą Polskę

Właściciel:

Stefan Kałamajski, Poznań

Plac Wolności 6

Szybko i akuratnie farbuje, czyści chemicznie wszelką odzież

Farbiarnia Parowa i Pralnia Chemiczna

„BARWA"

Właściciel:

STEFAN KAŁAMAJSKI

Składy własne w Poznaniu i na Pomorzu
Fabryka w Mosinie pod Poznaniem

BROWARY HUGGERA

Tow. Akc.

Poznań, ulica Półwiejska 25

Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

KRYSZTAŁ (jasne pilzneńskie)

PORTER

SPECJAŁ ciemne (monachijskie)

PERFUMY
WODY KOLOŃSKIE
MYDŁA

KALIA
JSTE

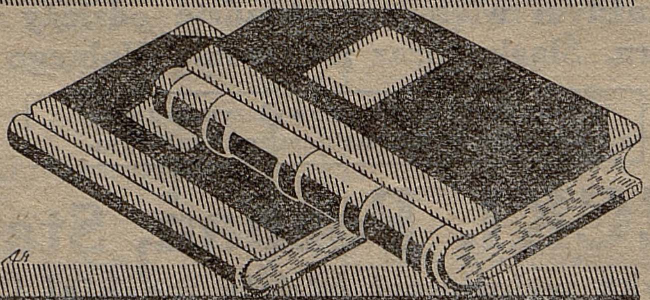
PRZODUJĄ w POLSCE

J. & S. Stempniewicz

WARSZAWA **POZNAŃ** RADOM

KSIĘGI HANDLOWE

Znaczek fabryczny

Znaczek fabryczny

KRĘGLEWSKIEGO

Redakcja i Administracja: Aleje Marcinkowskiego 7, dom ogrod. — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.